

FINANCIAL AUDIT WITH REVIEW ON POLYTECHNICS

FINANCIJSKA REVIZIJA I OSVRT NA POSLOVANJE VELEUČILIŠTA

PERIC, Renata & MAHACEK, Dubravka

Abstract: *The financial audits are performed for a specified period of time and draw up a report. The following is the presentation of the financial audit carried out with reference to the polytechnics, the legislation regulating business. State the legal basis for conducting the audit, the methods and procedures are implemented. At the end he delivers an opinion on the business entity.*

Key words: *audits, polytechnics, report, opinion, business.*

Sažetak: *Financijska revizija se obavlja za određeno vremensko razdoblje, te se sastavlja izvješće. U nastavku se daje prikaz obavljene financijske revizije s osvrtom na veleučilišta, uz zakonske propise kojima je uređeno poslovanje. Navodi se zakonska osnova za obavljanje revizije, te metode i postupci koji su primijenjeni. Na koncu se donosi mišljenje o poslovanju subjekta.*

Ključne riječi: *revizija, veleučilište, izvješće, mišljenje, poslovanje.*

Authors' data: Renata, **Peric**, prof. dr. sc., Pravni fakultet Osijek, S. Radića 13, Osijek, rperic@pravos.hr; Dubravka, **Mahacek**, dr. sc., Državni ured za reviziju, Područni ured Požega, Kamenita vrata 8, Požega, dmahacek@vup.hr;

1. Uvod

Financijska revizija se obavlja za određeno vremensko razdoblje, te se sastavlja izvješće. Predmet ovog rada je prikaz obavljanja financijske revizije s osvrtnom na veleučilišta, uz zakonske propise kojima je uređeno poslovanje. Revizija je obavljena za 2009., na temelju odredbi članaka 4. i 7. Zakona o državnoj reviziji [2]. Državni ured za reviziju kao najviša revizijska institucija Republike Hrvatske provodi reviziju proračuna i drugih proračunskih subjekata. Ured je pravna osoba koja je samostalna i neovisna u svom radu što je uređeno Zakonom o Državnom uredu za reviziju [3]. Financijskom revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje. Postupci revizije su provedeni u skladu s INTOSAI revizijskim standardima [1] i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora. Izvješće se sastoji od nekoliko osnovnih dijelova. U prvom dijelu se daju podaci o veleučilištu koje je predmet revizije (djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo te financijski izvještaji), u drugom dijelu se daju podaci o reviziji za određeno razdoblje (ciljevi i područja revizije, metode i postupci, nalaz za godinu za koju se revizija obavlja), a treći dio je mišljenje.

2. Opći podaci o subjektu revizije (veleučilištu)

Djelokrug rada veleučilišta je utvrđen odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju [4]. Prema odredbama članka 47. navedenog Zakona, visoka učilišta su sveučilište te fakultet i umjetnička akademija u njegovom sastavu (sastavnice), veleučilište i visoka škola. Veleučilište je osnovano Uredbom Vlade Republike Hrvatske. Djelatnost veleučilišta je ustrojavanje i izvođenje stručnih i specijalističkih diplomskih stručnih studija, obavljanje visokostručnog i znanstvenog rada, ustrojavanje i izvođenje programa stalnog usavršavanja, te izdavačka, bibliotečna i informatička djelatnost vezane uz temeljnu djelatnost. Veleučilište je upisano u sudski registar trgovačkog suda i Upisnik visokih učilišta pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa. Veleučilište ima dopusnice Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa za izvođenje stručnih studija te specijalističkog diplomskog stručnog studija. U sastavu veleučilišta nalaze se ustrojstvene jedinice, a najčešće su to upravni odjeli te zajedničke službe.

Veleučilišna tijela su dekan, upravno vijeće i stručno vijeće. Upravno vijeće ima pet članova od kojih tri imenuje osnivač, a dva bira stručno vijeće veleučilišta. Stručno vijeće veleučilišta čine dekan, prodekan (prodekan za nastavu i studente te prodekan za financije), te pročelnici odjela i jedan predstavnik studenata. Svaki odjel ima stručno vijeće koje čine svi nastavnici izabrani u znanstveno - nastavna zvanja i nastavno zvanje profesora visoke škole, predstavnici nastavnika izabranih u nastavna zvanja, predstavnici suradnika i predstavnici studenata. Veleučilište vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema propisima koji uređuju proračunsko računovodstvo. Sastavljeni su sljedeći financijski izvještaji: Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, Bilanca, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, te Bilješke. U Izvještaju o prihodima i rashodima, primicima i izdacima sadržani su planirani i ostvareni ukupni prihodi i rashodi. U izvješću o obavljenoj reviziji daje se tablica u kojoj se prikazuje ostvarenje prihoda.

Prikazani podaci o vrstama prihoda, iznosima i udjelima u ukupnom ostvarenju, poslužili su nam za izvođenje zaključaka o značajnosti prihoda, te tumačenju rezultata. Vrijednosno najznačajniji udjel u ostvarenim prihodima, u našem primjeru, imaju prihodi iz proračuna koji čine 61,2% i drugi prihodi poslovanja koji čine 32,7% ostvarenih prihoda. Prihodi od imovine se odnose na kamate na oročena novčana sredstva i depozite po viđenju i čine 6,1% ostvarenih prihoda. Prihodi iz proračuna se odnose na prihode za financiranje plaća zaposlenika i materijalnih rashoda. Drugi prihodi poslovanja se najvećim dijelom odnose na prihode od upisnina i školarina. Visina školarina za studente, koji sami plaćaju troškove studija, utvrđuje se za svaki pojedinačni studij. U sljedećoj tablici se prikazuju rashodi po vrstama, iznosima i udjelima u ukupnom izvršenju. Ako su prihodi ostvareni u većem iznosu od izvršenih rashoda, navodi se koliki je iznos viška prihoda nad rashodima tekuće godine. Izvještaj sadrži i rezultat prethodnog razdoblja, odnosno preneseni višak ili manjak prihoda i primitaka iz prethodne godine, te se navodi višak prihoda i primitaka raspoloživ u sljedećem razdoblju ili manjak prihoda i primitaka za pokriće u sljedećem razdoblju. U našem primjeru, vrijednosno su najznačajniji materijalni rashodi koji čine 50,4%, rashodi za zaposlene 38,1%, rashodi za nabavu nefinancijske imovine 4,3% i naknade grananima i kućanstvima u iznosu 3,1% ukupno izvršenih rashoda. Drugi rashodi imaju udjel 4,1%. Rashodi za nabavu nefinancijske imovine se odnose na nabavu uredskog namještaja, klima uređaja i knjiga. Podatci iz Bilance se prikazuju u tablici, a navodi se stanje početkom i koncem godine za koju se revizija obavlja. Odnosi se na nefinancijsku imovinu, a potrebno je detaljnije navesti što najvećim dijelom navedenu imovinu čini (oprema i slično), te financijsku imovinu (mogu biti oročena sredstva, novčana sredstva i potraživanja).

3. Revizija za određeno razdoblje

Financijska revizija se provodi za određeno vremensko razdoblje, najčešće za jednu godinu [6]. U izvješću se navode ciljevi i područja revizije [7]. Ciljevi revizije su bili: utvrditi istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja, analizirati ostvarenje prihoda i primitaka te izvršenje rashoda i izdataka u skladu s planom, provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima, provjeriti i ocijeniti učinkovitost korištenja sredstava, te provjeriti druge aktivnosti vezane uz poslovanje veleučilišta. Područja revizije su određena prema kriteriju značajnosti i na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti. Metode i postupci revizije koji su se koristili najčešće su metode analize prikupljene pravne regulative, dokumentacije i informacije o poslovanju veleučilišta. Ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa. Ispitana je dosljednost primjene zakonskih propisa, te pravila, procedura i drugih internih akata. Pored prikupljanja dokumentacije u vezi evidentiranja dugotrajne imovine, ostvarivanja prihoda, obračuna plaća i naknada za zaposlene, ulaznih računa, ugovora o autorskom honoraru i djelu, te drugo, obavljani su i razgovori s odgovornim osobama, a pribavljena su i obrazloženja o pojedinim poslovnim događajima.

U dijelu izvješća - nalazu za promatrano razdoblje, se navode područja koja su revizijom obuhvaćena.

Mogu biti obuhvaćena područja koja se odnose na sustav unutarnjih financijskih kontrola, djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo, financijski izvještaji, planiranje i računovodstveno poslovanje, prihodi, rashodi, imovina, obveze, te postupci javne nabave. Od područja obuhvaćenih revizijom, nepravilnosti su utvrđene u nekim područjima, te se u izvješću navode područja u kojima su utvrđene nepravilnosti i propusti, a to su najčešće: sustav unutarnjih financijskih kontrola, djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo, računovodstveno poslovanje, rashodi, postupci javne nabave i slično. Nepravilnosti se detaljno opisuju, te se daje nalog za postupanje. Ako je u postupku revizije utvrđeno da je veleučilište provodilo kontrole u dijelu odobravanja plaćanja i evidentiranja rashoda, ali nije poduzimalo aktivnosti vezane uz uspostavu i razvoj financijskog upravljanja i kontrola, ni donijelo plan uspostave financijskog upravljanja i kontrola, naloženo je donošenje plana uspostave financijskog upravljanja i kontrola kojim će se utvrditi aktivnosti za uspostavu financijskog upravljanja i kontrola u skladu s odredbama Zakona o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru [5] i Strategijom razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske za razdoblje 2009. - 2011. [8].

U trećem dijelu izvješća, mišljenju, navode se činjenice koje su utjecale na izražavanje mišljenja. Može biti izraženo bezuvjetno, uvjetno, nepovoljno i suzdržano mišljenje. Na izražavanje uvjetnog mišljenja, u našem primjeru, utjecalo je što veleučilište nije uspostavilo financijsko upravljanje i kontrole prema propisima koji uređuju ovo područje, donijelo je statut i pravilnik o stručnom studiju, a nije donijelo akte o ustroju radnih mjesta i radu upravnog i stručnog vijeća, statut nije potvrdio osnivač, proračun veleučilišta je donio dekan, a trebalo je stručno vijeće na prijedlog dekana. Utvrđene nepravilnosti kod računovodstvenog poslovanja, također utječu na mišljenje, a odnose se na neevidentirane prihode od školarina, rashode i obveze po osnovi obračuna plaća za prosinac 2009., te neobavljen popis imovine i obveza. Veleučilište nije pribavilo suglasnost osnivača za zaključivanje ugovora o nenamjenski oročenom depozitu, što je trebalo učiniti u skladu s odredbama statuta, rashodi za ugovore o autorskim honorarima su izvršavani, a dio ugovora ne sadrži podatke o korisniku autorskog dijela te načinu korištenja. Rashodi za naknade članovima upravnog vijeća, prodekanu i tajniku su izvršeni na temelju odluke upravnog vijeća za koju nije zatražena prethodna suglasnost ministarstva nadležnog za visoko obrazovanje, što je trebalo učiniti u skladu s odredbama statuta veleučilišta. Plan nabave za godinu za koju je obavljena revizija ne sadrži oznake pozicija financijskog plana, odnosno proračuna na kojoj su sredstva planirana, izvješće o javnoj nabavi nije dostavljeno tijelu nadležnom za sustav javne nabave, a nabava uredskog namještaja je obavljena izravnom pogodbom, bez provođenja propisanog postupka nabave. U primjeru su navedene samo neke od mogućih nepravilnosti, koje su utjecale na izražavanje mišljenja. Naravno da su nepravilnosti različite od jednog do drugog subjekta. Važno je istaknuti da je u narednom razdoblju potrebno obratiti više pozornosti otklanjanju nepravilnosti koje su utvrđene u postupku revizije, kako se utvrđene nepravilnosti ne bi ponavljale, ali isto tako i nadalje voditi računa o usklađenosti poslovanja s važećim zakonima i propisima, kako se ne bi pojavile neke nove nepravilnosti.

4. Zaključak

Zadaće i aktivnosti financijske revizije provode eksterni revizori. Predmet financijske revizije su financijski izvještaji i poslovanje, a provodi se za određeno vremensko razdoblje. Usmjeren je na računovodstveni sustav, te se na temelju ispitivanja ostvarenih prihoda i izvršenih rashoda, odnosno pravilnosti njihova evidentiranja i zakonskog ostvarenja, zaključuje o poslovanju subjekta revizije. Utvrđeni su ciljevi i područja revizije. Prati se provedba danih naloga i preporuka iz revizije za prethodno razdoblje, a prethodno utvrđene nepravilnosti ukazuju i na povećani rizik revizije. Stoga je važno istaknuti važnost funkcioniranja unutarnjih kontrola, te računovodstvenog sustava i kontrole podataka. Na temelju analize poslovnih događaja, dokumentacije i informacija o poslovanju, te tumačenja rezultata zaključuje se o poslovanju subjekta. Kada se utvrde nepravilnosti, daju se nalozi i preporuke za njihovo otklanjanje, a mogu se dati i određena mišljenja i prijedlozi za racionalnije korištenje i upravljanje sredstvima. Ako utvrđene nepravilnosti nisu značajne i nisu utjecale na istinitost financijskih izvještaja i usklađenost poslovanja sa zakonima i propisima, izražava se bezuvjetno mišljenje. Značajnost izvršenih rashoda i učinkovitost korištenja sredstava nije predmet financijske revizije, ali je potrebno posebnu pozornost dati namjenskom, ekonomičnom i racionalnom trošenju, kako bi poslovanje bilo uspješnije, te u svrhu osiguravanja javnosti rada.

5. Literatura

- [1] Glavni državni revizor: INTOSAI revizijski standardi, Narodne novine, broj 93., 2004.
- [2] Hrvatski sabor: Zakon o državnoj reviziji, Narodne novine, broj 49., 2003. - pročišćeni tekst i broj 177., 2004.
- [3] Hrvatski sabor: Zakon o Državnom uredu za reviziju, Narodne novine, broj 80., 2011.
- [4] Hrvatski sabor: Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Narodne novine, broj 123., 2003.; broj 198., 2003.; broj 105., 2004.; broj 174., 2004.; broj 2., 2007.; broj 46., 2007., broj 45., 2009. i broj 63., 2011.
- [5] Hrvatski sabor: Zakon o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru, Narodne novine, broj 141., 2006.
- [6] Mahaček, D.: Uloga i značenje Državne revizije u nadzoru financiranja i korištenja sredstava na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, doktorska disertacija, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek, 2007.
- [7] Republika Hrvatska, Državni ured za reviziju: Revizija visokih učilišta za 2009. *Dostupno na:* <http://www.revizija.hr/hr/izvjesce/revizija-visokih-ucilista-za-2009/>, *Pristup:* 17-01-2012.
- [8] Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo financija: *Strategija razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske za razdoblje 2009. - 2011.*, *Dostupno na:* <http://www.mfin.hr/hr/pifc-1-2>, *Pristup:* 18-01-2012.

Photo 089. Locomotive / Lokomotiva